

S problémy financování sociálního zabezpečení se setkává každý stát a jeho rozsah a podoba vypovídá o stupni rozvoje příslušné společnosti a hodnotách, které její členové vyznávají. Současný stav se do budoucna bez potřebných reforem či korekcí systémů jeví jen těžko udržitelný. Jde však o problematiku velmi citlivou, kdy se jakákoli změna nějakým způsobem dotýká v podstatě každého. Pochopení systémů, principů a vztahů sociálního zabezpečení a jeho financování je tedy pro tyto změny, resp. jejich akceptování, klíčové. Systém financování sociálního zabezpečení ovlivňuje výši příjmů občanů, stejně i případných dávek v různých nepříjemných sociálních situacích a odráží se i v dostupnosti a kvalitě poskytované zdravotní péče.

Přes výše uvedené konstatování je s podivem, že téma financování sociálního zabezpečení zůstává málo zpracovávaným (byť velmi diskutovaným). To je jeden z důvodů, pro který jsem si jej pro svoji diplomovou práci zvolila.

Při zpracování diplomové práce jsem použila popisnou metodu poznání a analýzy jednotlivých složek financování sociálního zabezpečení na základě právních předpisů a literatury. Současně jsem pro přehlednost a srozumitelnost výkladu tuto metodu doplnila statistickými tabulkami a grafy a pro lepší možnost hledání východisek jsem využila rovněž komparaci se stavem dané problematiky v zahraničí.

Diplomová práce je strukturována do čtyř kapitol. Začíná stručným historickým přehledem vývoje sociálního zabezpečení na našem území. Ve druhé kapitole je podán nástin obecných otázek týkajících se financování sociálního zabezpečení, jako jsou sociální výdaje, nástroje financování sociálního zabezpečení, modely sociálního zabezpečení a způsoby (systémy) financování sociálního zabezpečení. V následující kapitole je česká platná právní úprava financování sociálního zabezpečení podrobněji rozebrána podle jednotlivých subsystemů. V rámci sociálního pojištění je však zahrnuto pouze nemocenské a důchodové pojištění. Vzhledem k tomu, že účinnost zákona č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, je stále odkládána, je dán prostor jiným aktuálnějšími tématům a tato problematika do práce pojata není. Zdravotní pojištění je naopak zpracováno podrobně v kontextu celkového financování zdravotnictví a zdravotní péče. Těžiště práce leží právě v této oblasti, což se projevuje ve snaze zpracovat komplexně a podrobně celou problematiku od zdrojů financování, veřejného zdravotního pojištění, postavení pojišťoven, úpravy pojistného, přes způsoby úhrad za poskytnutou zdravotní péči, regulační poplatky ve zdravotnictví, až k otázce poskytování zdravotní péče cizím státním příslušníkům. Na tuto část navazuje čtvrtá kapitola podávající přehled modelů financování zdravotnického systému (s rozebráním systému jedné konkrétní země představující daný model) pro mezinárodní srovnání.

V páté kapitole jsou diskutovány současné problémy financování zdravotnictví a reforma zdravotnictví v České republice s možnými přístupy a řešeními.

Cílem práce je přispět do diskuze o financování sociálního zabezpečení z právního pohledu a podat souhrnný přehled celé problematiky, který by případně mohl být využitelný i v praxi pro studenty souvisejících oborů.